

Bijlage Nota Reacties op ingediende zienswijzen (ons kenmerk OD.363302)

Samenvatting van de ingekomen zienswijzen op het ontwerpbesluit op grond van de Wnb op het intrekkingverzoek van de MOB voor de natuurvergunning van Tata Steel

Op 14 juli 2022 heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord een ontwerpbesluit ter inzage gelegd inzake de Wet natuurbescherming (Wnb). Tegen dit ontwerpbesluit Wnb zijn in totaal door 7 organisaties zienswijzen ingediend. Het ontwerpbesluit heeft van 14 juli 2022 tot en met 25 augustus 2022 ter inzage gelegen.

In onderstaande tabel zijn de zienswijzen inzake de Wnb van de indieners samengevat en van een reactie voorzien. De zienswijzen zijn geanonimiseerd.

Zienswijzen

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit Wnb zijn de volgende zienswijzen ingediend:

1. Zienswijzen Dorpsraad Wijk aan Zee (juli 2022)
2. Zienswijze Stichting Duinbehoud (augustus 2022)
3. Zienswijze Tata Steel (augustus 2022)
4. Zienswijze Staatsbosbeheer (augustus 2022)
5. Zienswijze Natuurmonumenten/Stichting Landschap Noord-Holland (augustus 2022)
6. Zienswijze MOB (augustus 2022)
7. Zienswijze PWN (8 september 2022)

Hieronder zullen wij inhoudelijk ingaan op de zienswijzen. In deze notitie worden alleen de zienswijzen behandeld die betrekking hebben op het ontwerpbesluit Wnb.

1. Behandeling ingediende zienswijzen Dorpsraad Wijk aan Zee

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
1	<i>Tata Steel krijgt te veel ruimte om stikstofuitstoot omlaag te brengen, tot 2030.</i>	Hoewel wij deze zienswijze op zich begrijpelijk vinden, is er op dit moment nog niet voldoende concrete informatie beschikbaar om vast te leggen hoe en hoe ver Tata Steel de stikstofuitstoot vanuit stationaire bronnen nog verder omlaag moet brengen. Wel wordt in het besluit benadrukt dat dit bij de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 meer inzichtelijk en concreet dient te zijn, zodat de planning en omvang van de te bereiken reductie kan worden vastgelegd in de geactualiseerde vergunning. De planning voor de sluiting of aanpassing van de kookfabrieken zal bijvoorbeeld ook onderdeel moeten uitmaken van de aanvraag voor actualisatie natuurvergunning in 2026. Daarnaast is in het besluit geborgd dat ook ten aanzien van andere emissiebronnen een reductie plaatsvindt: zo moeten binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het besluit alle zes havens voor binnenvaartschepen zijn voorzien van een walstroomvoorziening, moeten binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het besluit alle locomotieven zijn vervangen door nieuwe exemplaren van minimaal stageklasse IV, of door de ombouw van al gebruikte locomotieven naar minimaal stageklasse IV en moet Tata Steel binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het besluit alle CV-ketels hebben vervangen door nieuwe, emissiearme exemplaren of door warmtepompen.	Ja
2	<i>De productie van cokes zou door Tata Steel gemakkelijk met 5% verlaagd kunnen worden, waardoor de emissie van stikstof ook met 5% zou dalen.</i>	De constatering dat de stikstofemissies met 5% afnemen als de productie van kooks 5% afneemt is onjuist. Er is geen lineair verband tussen stikstofemissies en kooksproductie. Sterker nog; het lijkt dat de emissie van stikstof per ton kooks lager is bij een hogere kooksproductie vanwege een efficiëntere verwarming van de kookovens. Daarnaast	nee

		zou dit Tata Steel onevenredig kunnen beperken in hun bedrijfsvoering.	
3	<i>De aan Tata Steel opgelegde mitigerende natuurherstelmaatregelen zoals plaggen zijn een noodoplossing, terwijl er juist extra bronmaatregelen nodig zijn.</i>	Door alle partijen is om verschillende redenen negatief gereageerd op ons voornemen om Tata Steel te verplichten tot een inventarisatie van de mogelijkheden tot het treffen van extra (beheer)maatregelen om effecten van stikstofdepositie te beperken. De maatregelen die uit de inventarisatie zouden moeten blijken, waren bedoeld als extra onverplichte maatregelen die aanvullend op het bestaande maatregelenpakket konden worden uitgevoerd. Het betreft dus geen mitigerende maatregelen die als voorwaarde voor het behouden van de vergunning kunnen gelden. Misschien hadden een toelichting op en communicatie over dit voornemen mogelijk tot andere reacties kunnen leiden. Door de negatieve zienswijzen van zowel terreinbeheerders, MOB, omwonenden en TS over de relevantie en haalbaarheid van de voorschriften met betrekking tot de additieve natuurherstelmaatregelen en de tijdsdruk op de besluitvorming, zien we ons helaas genoodzaakt om deze voorschriften niet in het definitieve besluit te laten staan. Wij zullen de komende periode echter wel verder de mogelijkheden onderzoeken om Tata Steel in overleg met natuurbeheerders waar mogelijk aanvullende natuurmaatregelen te laten nemen in Natura 2000-gebieden in de buurt van Tata Steel. Dat zal echter geen onderdeel uitmaken van dit besluit.	ja

2. Behandeling ingediende zienswijzen Stichting Duinbehoud

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
4	<i>De stikstofuitstoot van Tata Steel moet veel sneller en verder omlaag. De staat van de natuur in de nabijheid van Tata Steel gaat snel achteruit en daarom moet er worden ingegrepen.</i>	Op termijn moet de uitstoot van Tata Steel inderdaad nog verder omlaag. In het besluit is omschreven dat dit gebeurt en dat zal in de toekomstige besluitvorming worden geborgd. Op dit moment is er nog niet voldoende concrete informatie beschikbaar om vast te leggen hoe en hoe ver Tata Steel de stikstofuitstoot vanuit stationaire bronnen omlaag moet brengen. Wel wordt in het besluit benadrukt dat dit bij de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 inzichtelijk en concreet dient te zijn, zodat de planning en omvang van de te bereiken reductie kan worden vastgelegd in de geactualiseerde vergunning. De planning voor de sluiting of aanpassing van de kookfabrieken zal bijvoorbeeld ook onderdeel moeten uitmaken van de aanvraag voor actualisatie natuurvergunning in 2026. Verder geldt dat er voor de ontwikkeling naar de productie van "groen staal" stikstofruimte nodig is. Die ontwikkeling is van groot belang vanuit oogpunt van gezondheid en milieuaspecten. Het is dan ook belangrijk om daar ruimte voor te geven. Daarnaast is in het besluit geborgd dat ook ten aanzien van andere emissiebronnen een reductie plaatsvindt (zie de reactie op zienswijze 1).	Ja
5	<i>De DeNOx-installatie bij de pelletfabriek van Tata Steel moet in het besluit worden opgenomen als vermindering van de jaarvracht.</i>	Op dit moment is er nog niet voldoende concrete informatie beschikbaar om de DeNOx-installatie op te nemen in het besluit als vermindering van de vergunde jaarvracht voor NOx. Ook heeft Tata Steel een deel van die ruimte nodig voor de omschakeling naar groen staal. Daarom wordt dit meegenomen bij de actualisatie van de natuurvergunning van TS in 2026. Zie ook de toelichting bij zienswijze 1 en 4.	nee
6	<i>De uitstoot van NOx bij de kookfabrieken en bij de sinterfabriek wordt in het ontwerpbesluit ten onrechte niet beperkt. Zo zouden er kooks kunnen worden ingekocht en zijn er ook</i>	Voor zover bekend is er geen markt voor het in- en verkopen van kooks. Het is niet duidelijk waar Tata Steel vervolgens kooks zou kunnen inkopen.	nee

	<i>technische mogelijkheden om de emissie te beperken.</i>	<p>De uitstoot van NOx vanuit de sinterfabriek van TS kan op korte termijn niet beperkt worden. Daar wordt bij de actualisatie van de natuurvergunning van TS nog eens goed naar gekeken.</p> <p>Bij de kooksfabrieken behoort een DeNOx-installatie wel tot de mogelijkheden. Wij hebben hiervoor onlangs een onderzoeksverplichting opgelegd aan TS overeenkomstig met het besluit Omgevingsvergunning milieu van 16 november 2021 (zaaknummer ODNZKG: 60649, documentnummer: 5840716). Het onderzoek moet per 1 januari 2023 gereed zijn. Als dit onderzoek leidt tot maatregelen die de emissie van NOx vanuit de kooksfabrieken beperkt, dan zal dat uiterlijk 2026 worden verwerkt in de vergunde jaarvracht van NOx voor Tata Steel.</p>	<p>nee</p> <p>ja</p>
7	<i>In de voorschriften 12, 15 en 16 wordt Tata Steel 5 jaar de tijd gegeven om de uitstoot bij verschillende mobiele bronnen te beperken. St. Duinbehoud wil de termijn terugbrengen van 5 naar 3 jaar.</i>	In haar zienswijze heeft TS aangegeven dat ze juist meer dan 5 jaar nodig hebben voor de beperking van de uitstoot bij de verschillende mobiele bronnen. Het terugbrengen van de termijn naar 3 jaar lijkt ons daarom te krap.	nee
8	<i>St. Duinbehoud heeft problemen met voorschrift 22 in het ontwerpbesluit omdat niet duidelijk is wat de effecten van de mitigerende maatregelen moeten zijn en of ze wel uitvoerbaar zijn. Zo zou duidelijk aangegeven moeten worden hoeveel hectaren kwalificerend habitatype in het zuidelijke deel van het Noordhollands Duinreservaat hersteld zouden moeten worden.</i>	Zie de reactie op zienswijze 3.	ja

3. Behandeling zienswijzen Tata Steel

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
9	<p><i>Tata Steel (TS) geeft aan dat zij snapt dat de stikstofdepositie op natuurgebieden in Nederland omlaag moet en dat TS daar ook een bijdrage aan moet leveren. Met name bij de stationaire bronnen van TS worden veel maatregelen voorbereid om de emissie en depositie van stikstof omlaag te krijgen, maar op dit moment is nog niet goed aan te geven hoeveel besparing die maatregelen precies opleveren. Bovendien is voor de aanleg en voor de transitie ook eerst nog extra stikstofruimte nodig, waarbij nog niet bekend is om hoeveel ruimte het dan precies gaat.</i></p>	<p>Op dit moment is er nog niet voldoende concrete informatie beschikbaar om vast te leggen hoe en hoe ver Tata Steel de stikstofuitstoot vanuit stationaire bronnen omlaag moet brengen. Daarom hebben we voor de stationaire bronnen nog weinig beperkingen in de vergunde jaarvracht opgenomen. Omdat duidelijk is dat de stikstofuitstoot op termijn behoorlijk omlaag moet, wordt in het besluit wel benadrukt dat bij de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 inzichtelijk en concreet dient te zijn op welke manier die reductie gehaald kan worden, zodat de planning en omvang van de te bereiken reductie kan worden vastgelegd in de geactualiseerde vergunning. De planning voor de sluiting of aanpassing van de kookfabrieken zal bijvoorbeeld ook onderdeel moeten uitmaken van de aanvraag voor actualisatie natuurvergunning in 2026.</p>	Nee
10	<p><i>In de voorschriften 8 en 9 van het OB wordt voor mobiele werktuigen van Tata Steel en van contractors voorgeschreven dat ze van stageklasse V of gelijkwaardig daaraan moeten zijn. Volgens TS zijn werktuigen met een stageklasse V niet altijd beschikbaar, of bestaan ze soms (nog) niet. Contractors van TS zouden daarom niet aan deze voorwaarde kunnen voldoen. TS verzoekt daarom om aan deze voorschriften in toe te voegen "voor zover redelijkerwijs mogelijk" en om een implementatietermijn te bieden van ten minste één jaar voordat deze verplichting in werking treedt.</i></p> <p><i>De beoogde reductie van de emissie van NOx kan ook behaald worden door over te gaan op HV1000 brandstof (biodiesel).</i></p>	<p>Wij gaan akkoord met de zienswijze van TS waar het gaat om het (nog) niet bestaan van bepaalde mobiele werktuigen van stageklasse V (of gelijkwaardig daaraan). Wij voegen daarom aan beide voorschriften als laatste stuk tekst toe: <i>tenzij deze stageklasse (nog) niet bestaat.</i> Het niet beschikbaar zijn van mobiele werktuigen van minimaal stageklasse V is volgens ons hoogstens een tijdelijk probleem. Binnen afzienbare termijn zullen er alleen nog werktuigen van minimaal stageklasse V beschikbaar zijn. Ook het toevoegen van een implementatietermijn van één jaar nemen wij daarom niet over.</p> <p>HV1000, ofwel biodiesel, leidt wel tot reductie van de CO2-uitstoot, maar niet (of slechts beperkt) tot een vermindering van de NOx-emissies en dat laatste is waar het in dit besluit om gaat. Deze zienswijze wordt daarom niet overgenomen.</p>	<p>Ja, deels</p> <p>nee</p>

	<i>Volgens de voorschriften is stageklasse V voorgeschreven; TS wil dit uitgebreid zien naar stageklasse VI.</i>	Wij nemen deze zienswijze over omdat voertuigen van een hogere stageklasse minder NOx uitstoten.	ja
11	<i>Tata Steel verzoekt om voorschrift 10 te verduidelijken, zodat dit voorschrift slechts ziet op personenwagens die TS binnen haar macht heeft. TS heeft geen controle of zeggenschap over personenauto's van bezoekers en personeel dat de met eigen vervoer naar Tata Steel komt.</i>	Wij nemen deze zienswijze over, omdat het klopt dat TS niets kan opleggen aan personenwagens die niet bij TS in bezit zijn of die geen leasecontract via TS hebben.	ja
12	<i>In voorschrift 11 wordt naar mening van TS ten onrechte geen rekening gehouden met personenwagens en vrachtwagens die door aardgas worden aangedreven. Daarnaast is het niet duidelijk in dit voorschrift om welke personenwagens en vrachtwagens van de contractors het gaat. Dit voorschrift kan volgens TS alleen zien op personenwagens en vrachtwagens waar de contractors rechtmatig controle op hebben door bijvoorbeeld een eigendoms- of leaseconstructie. Volgens TS is het niet in alle gevallen mogelijk om vrachtwagens van Euroklasse VI of elektrisch of door waterstof aangedreven vrachtwagens in te zetten. Daarnaast verzoekt u ons om een implementatietermijn te bieden van ten minste één jaar voordat deze verplichting in werking treedt.</i>	Aardgas aangedreven voertuigen hebben een lagere emissie van NOx dan voertuigen op diesel of benzine van stageklasse V. Wij gaan daarom niet akkoord met de voorgestelde wijziging van voorschrift 11. Wij nemen deze zienswijze over, omdat het klopt dat contractors niets kunnen opleggen aan personenwagens die niet bij contractors in bezit zijn of die geen leasecontract via de contractors hebben. Het niet beschikbaar zijn van vrachtwagens met minimaal stageklasse V is volgens ons hoogstens een tijdelijk probleem. Binnen afzienbare termijn zullen er alleen vrachtwagens van minimaal stageklasse V beschikbaar zijn. Ook het toevoegen van een implementatietermijn van één jaar nemen wij daarom niet over.	Ja ja nee
13	<i>In voorschrift 15 wordt vervanging van oude locomotieven door nieuwe voorgeschreven. TS wil ook de mogelijkheid hebben om oude locomotieven om te bouwen en vindt dat het voorschrift daarop moet worden aangepast.</i>	Wij zijn akkoord met deze zienswijze van TS, mits de omgebouwde locomotieven minimaal van stageklasse IV zijn, of vergelijkbaar. Voorschrift 15 wordt aangepast.	ja
14	<i>TS vraagt zich af of alle CV-ketels binnen de inrichting van TS in Velsen-Noord wel binnen 5 jaar vervangen kunnen worden, zoals voorgeschreven in voorschrift 16 en geeft aan tijdig contact op te nemen met de ODNHN als dit niet dreigt te gaan lukken.</i>	Wij gaan ervan uit dat de CV-ketels bij TS wel binnen 5 jaar vervangen kunnen worden. Daarnaast kan TS altijd contact opnemen met ODNHN als het echt niet dreigt te lukken. Het voorschrift zelf wordt niet aangepast.	nee
15	<i>TS geeft aan dat een registratie van mobiele werktuigen en van licht, (middelzwaar?) en zwaar verkeer binnen de inrichting, zoals voorgeschreven in de voorschriften 17 en 18</i>	Het is niet onze bedoeling van voorschrift 17 en 18 dat er inbreuk op de privacy wordt gemaakt door permanent cameragebruik bij de poorten van TS in	Ja

	<p><i>alleen kan plaatsvinden door middel van permanent cameragebruik bij de poortpassages. Op grond van de AVG zou TS geen permanent cameragebruik mogen toepassen wegens de herkenbaarheid van personen op de beelden en het herkenbaar vastleggen van kentekens. Registratie van alle werktuigen en voertuigen zou ook niet nodig zijn omdat volgens de RvSt het gebruik van kentallen voor verkeersbewegingen is toegestaan.</i></p> <p><i>TS geeft aan dat de verplichte registratie voor lichte en zware voertuigen zowel in voorschrift 17 als 18 staat, wat wellicht een fout is.</i></p> <p><i>TS geeft aan dat zij niet van alle werktuigen en voertuigen op voorhand kunnen vastleggen wanneer deze volgens de planning vervangen zullen worden, zoals opgenomen in voorschrift 17. Als het gaat om werktuigen en voertuigen van derde partijen weent TS niet wat de planning van de vervanging is. TS verzoekt de reikwijdte van dit deel van het voorschrift te beperken tot werktuigen en voertuigen die eigendom zijn van Tata Steel.</i></p>	<p>Velsen-Noord. Voor de mobiele werktuigen hoeft alleen een registratie bijgehouden te worden van de binnen de inrichting aanwezige voertuigen. De rijbewegingen van deze werktuigen hoeven dus niet bijgehouden te worden. Voor personenwagens en vrachtwagens willen wij alleen het aantal voertuigen weten dat de inrichting van TS in- en uitgaat, onderverdeeld in personenwagens, licht vrachtverkeer (vooral bestelbusjes) en zwaar vrachtverkeer. Daarvoor is niet nodig dat de privacyregels worden geschonden. Voorschrift 17 en 18 worden hierop aangepast.</p> <p>Dat klopt en daarom wordt voorschrift 18 aangepast.</p> <p>Dit is inderdaad een fout in het ontwerpbesluit, die wordt hersteld door aanpassing van voorschrift 17.</p>	<p>Ja</p> <p>Ja</p>
16	<p><i>TS verzoekt om voorschrift 21 te schrappen, waarin TS voorgeschreven wordt om een dreigende overschrijding van de jaarvrachten NOx en NH3 bij de ODNHN te melden. De reden hiervoor is dat onduidelijk is wanneer er sprake is van een dreigende overschrijding; daarnaast moeten ze ook al voldoen aan het voorschrift dat er een doelmatige emissieregistratie aanwezig moet zijn, waardoor het voorschrift overbodig zou zijn.</i></p>	<p>Voorschrift 21 betreft een standaard voorschrift dat de ODNHN ook aan andere industriële stikstofvergunningen verbindt. In andere voorschriften wordt TS voorgeschreven om een doelmatige emissieregistratie bij te houden van mobiele bronnen en van stationaire bronnen. Uit die registraties kan TS gemakkelijk afleiden in de loop van een kalenderjaar of de emissies op een bepaald moment zo hoog zijn, dat de vergunde jaarvracht overschreden dreigt te worden. Op dat moment dient TS de ODNHN hiervan op de hoogte te stellen. Voorschrift 21 wordt daarom niet geschrapt.</p>	nee
17	<p><i>TS betwijfelt of ze wel kan voldoen aan de voorschriften 22 en 23, waarin wordt voorgeschreven dat TS binnen een jaar additionele beheersmaatregelen in nabijgelegen</i></p>	<p>Zie de reactie op zienswijze 3.</p>	ja

	<i>N2000-gebieden moet inventariseren (samen met de provincie), en daarna binnen een half jaar een uitvoeringsplan moet presenteren met maatregelen, planning en kostenverdeling. De overeenkomst tussen TS en PNH zou juridisch niet afdwingbaar zijn bij de terreinbeheerders. TS stelt voor om te gaan overleggen met de terreinbeheerders over aanpassing van de twee voorschriften.</i>		
--	--	--	--

4. Behandeling ingediende zienswijzen Staatsbosbeheer

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
18	<i>SBB geeft aan dat er in het ontwerpbesluit Tata Steel onvoldoende bronmaatregelen worden genomen om de natuur in de stikstofgevoelige N2000-gebieden in de omgeving van TS te laten herstellen.</i>	Zie onze reactie op zienswijze 4.	ja
19	<i>SBB vraagt zich af of de mitigerende maatregelen, zoals genoemd in de voorschriften 22 en 23, wel 'additionele' maatregelen zijn, of toch niet eerder 'noodzakelijke' maatregelen. Ook is voor SBB niet duidelijk welke ecologische doelen bereikt moeten worden met de mitigerende maatregelen in beide voorschriften. Daarnaast zijn de voorschriften 22 en 23 niet uitvoerbaar voor zowel TS als voor SBB en dienen deze volgens SBB geschrapt te worden.</i>	Zie reactie op zienswijze 3.	ja

5. Behandeling ingediende zienswijzen Natuurmonumenten/Landschap Noord-Holland

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
20	<i>Voor NM en LNH is het niet duidelijk hoe wordt vastgesteld welke natuurherstelmaatregelen aanvullend zijn en welke doelen hiermee gehaald moeten worden. NM en LNH willen hierover in gesprek met de provincie.</i>	Zie reactie op zienswijze 3.	ja

21	<i>Er moet een helder kader voor Tata Steel komen voor het uitwerken van mitigerende maatregelen; dat zou nu nog ontbreken.</i>	Zie reactie op zienswijze 3.	ja
22	<i>NM en LNH vinden dat Tata Steel verdergaande maatregelen moet nemen om de stikstofdepositie vanuit met name de stationaire bronnen te verminderen. Zo zou er verplichting voor TS moeten komen voor een DeNOx-installatie bij de kooksfabriek, of zou de cokesfabriek gesloten moeten worden. Er zou een einddatum in de vergunning moeten worden opgenomen voor de afbouw van de stikstofemissies vanuit de cokesfabriek. TS heeft dan enkele jaren de tijd om de import van schonere cokes vanuit moderne fabrieken elders te organiseren.</i>	Wij hebben goed gekeken naar mogelijkheden om de stikstofdepositie vanuit stationaire bronnen binnen de inrichting van Tata Steel op korte termijn verder te beperken. Die mogelijkheden zijn echter beperkt. Zo is een DeNOx-installatie bij de kooksfabrieken technisch zeer lastig en bovendien kostbaar, omdat het daar om een behoorlijk aantal nageschakelde technieken gaat, die elk een aparte DeNOx-installatie zouden moeten krijgen. In ons besluit Omgevingsvergunning milieu van 16 november 2021 (zaaknummer ODNZKG: 60649, documentnummer: 5840716) is een onderzoeksverplichting opgelegd aan Tata Steel om uiterlijk 1 januari 2023 een rapport te presenteren over de mogelijkheden om de emissies van NOx vanuit Kooksfabriek 1 te reduceren, bijvoorbeeld door een DeNOx-installatie. Eventuele mogelijkheden tot beperking van emissie zullen in het actualisatiebesluit in 2026 worden verwerkt. De grootste mogelijkheid voor beperking van de emissies van NOx en NH3 vanuit stationaire bronnen, bestaat uit de omschakeling naar de productie van groenstaal. De kooksfabrieken zouden op vanaf dat moment niet meer noodzakelijk zijn.	
23	<i>NM en LNH willen dat de CV-ketels niet binnen 5 jaar, maar binnen drie jaar vervangen worden.</i>	In haar zienswijze heeft Tata Steel aangegeven dat 5 jaar mogelijk krap is vanwege het feit dat de vraag naar CV-ketels en warmtepompen veel groter is dan het aanbod en dat zij mogelijk meer tijd nodig hebben voor de beperking van de uitstoot bij de CV-ketels. De leveringsproblemen van diverse apparaten en apparatuur zijn bekend. Het terugbrengen van de termijn naar 3 jaar vinden wij dan ook te krap.	nee

6. Behandeling ingediende zienswijzen MOB

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
24	<p><i>In het OB wordt verwezen naar enkele passende maatregelen die volgens MOB onvoldoende zijn. Het landelijk ontwerpprogramma is nog niet definitief, het betreft slechts een landelijk kader en de bijbehorende specifieke gebiedsuitwerking is in Noord-Holland nog niet vastgesteld. Ook het stuk 'Beschrijving stikstofaanpak Noord-Holland' zou nog onvoldoende concreet zijn om als passende maatregel aangemerkt te kunnen worden. Zo zijn er in Noord-Holland (nog) geen piekbelasters opgekocht. In het stuk wordt ook aangegeven dat emissiereductie kan worden gerealiseerd door toepassing van best beschikbare technieken (BBT) bij industriële bedrijven. De provincie wijst echter de eisen van de MOB in het actualiseringsverzoek voor de omgevingsvergunningen van TS met betrekking tot toepassing van BBT juist af. Er is daarom volgens de MOB nog niet het begin van een alternatief aangedragen voor de intrekking van de natuurvergunning van Tata Steel.</i></p>	<p>Waar mogelijk zijn de emissies beperkt. Bij de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 zal worden bezien of verdere beperkingen mogelijk zijn. In onderdeel C.5 van het besluit is beschreven welke natuur(herstel)maatregelen zijn genomen en welke nog uitgevoerd zullen worden. Er zitten beperkingen op de mogelijkheid om natuurmaatregelen te treffen. Met het huidige uitgevoerde en toekomstige pakket wordt maximaal gewerkt aan natuurherstel. Hoewel deze maatregelen niet tot stikstofreductie leiden, dragen ze wel bij aan het voldoen aan de verplichting uit artikel 6 lid 2 van de Hrl. De stikstofaanpak die we beschrijven is zo concreet als mogelijk. De aanpak wordt steeds geactualiseerd, omdat maatregelen steeds duidelijker en verder uitgewerkt worden. We zijn nog in afwachting van de natuurdoelanalyses. Met die analyses kan verdere invulling worden gegeven aan de gebiedsgerichte aanpak. In het kader van het actualiseringsverzoek is onderbouwd dat de omgevingsvergunning van Tata Steel voldoet aan BBT omdat de betreffende actualisatie ofwel al is geformaliseerd in de omgevingsvergunning, dan wel in voorbereiding of niet vereist is.</p>	nee
25	<p><i>Tata Steel veroorzaakt een maximale depositie op de gebieden Noordhollands Duinreservaat en Kennemerland-Zuid van 337 respectievelijk 80 mol/ha/jr, terwijl daar het zeer stikstofgevoelige habitatype grijs duin op grote schaal voorkomt en waar de KDW sterk wordt overschreden. In het OB wordt erkend dat de genomen herstelmaatregelen niet effectief genoeg zijn om een gunstige staat van instandhouding van de Grijze Duinen te garanderen, en dat depositiereductie daarom noodzakelijk is. Dit wordt gekoppeld aan de voorgestelde emissiereductiemaatregelen bij Tata Steel, maar kwantificeert niet welke depositiereductie benodigd is en in hoeverre de aangedragen maatregelen daaraan tegemoetkomen. Er dient gekwantificeerd te worden hoe met de voorgestelde kleine wijzigingen in de natuurvergunning van Tata Steel de resterende overschrijding van 93-170 mol/ha/jr teniet kan worden gedaan. Daarvoor zijn AERIUS-berekeningen van het gehele project nodig, die in het ontwerpbesluit ontbreken.</i></p>	<p>Er is in het kader van het besluit tot wijziging van de vergunning geen AERIUS berekening nodig. Het betreft een beperking van de jaarvracht. Door de beperking wordt steeds binnen de grenzen van de huidige natuurvergunning gebleven. Een AERIUS-berekening voegt daar niets aan toe en is in het kader van de besluitvorming over het intrekkingverzoek niet noodzakelijk. Bij de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 ligt dat anders. Dan zal een AERIUS-berekening wel nodig zijn om de emissieplafonds opnieuw te kunnen beoordelen en vast te stellen.</p>	nee

26	<p><i>MOB wijst er op dat de instandhouding en verbetering van de natuurlijke kwaliteit de verantwoordelijkheid van de provincie is. Het is zeer onverstandig om Tata Steel mede verantwoordelijk te maken voor beheermaatregelen van Natura 2000-gebieden. Het is niet duidelijk op welke manier een staalbedrijf de ecologische kennis kan leveren die nodig is voor de bescherming van Natura 2000-gebieden. In het algemeen geldt volgens MOB dat bronmaatregelen te verkiezen zijn boven mitigerende maatregelen.</i></p>	Zie de reactie op zienswijze 3.	ja
27	<p><i>ermee bekend dat Tata Steel nadenkt over het plaatsen van een DeNOx-installatie bij de pelletfabriek. Uit het besluit zou blijken dat het gaat om een volkomen vrijblijvend voornemen. Immers, er is geen verplichting tot het plaatsen van de installatie opgenomen in de omgevingsvergunning. Uit het ontwerpbesluit is niet duidelijk of er een maatwerkvoorschrift wordt opgelegd, en welk verwijderingsrendement haalbaar is met een DeNOx-installatie.</i></p> <p><i>B. Tevens is niet duidelijk of er ook voor andere grote stikstofbronnen, zoals de kookgasfabrieken en de sinterfabriek, een maatwerkvoorschrift wordt overwogen. MOB vindt dat door toepassing van SCR een hoger verwijderingsrendement dan 80% haalbaar is, en dat hier op kortere termijn en voor meer bronnen maatwerkvoorschriften over kunnen worden opgenomen en kan de corresponderende depositieruimte in de natuurvergunning worden ingetrokken. MOB stelt dat een totale emissiereductie van 80% voor de gehele bedrijfsvoering van Tata Steel haalbaar is. Daarvoor is verplicht voorgeschreven hoger verwijderingsrendement dan 80% noodzakelijk bij de pelletfabriek.</i></p>	<p>Dit betreft vooral een activiteit die in het kader van milieuregelgeving beoordeeld en afgedwongen kan worden. De DeNox-installatie wordt in 2025 geplaatst. De aanvraag voor de eerste fase, de ontstoffingsinstallatie, is al ingediend. In de tweede fase wordt de DeNox-installatie geplaatst. Dat is geen onzekere gebeurtenis. De vertaling van de effecten voor natuur, de emissiereductie en depositiereductie zullen in het kader van de actualisatie van de natuurvergunning in 2026 worden vastgelegd.</p> <p>De uitstoot van NOx vanuit de sinterfabriek van Tata Steel kan op korte termijn niet beperkt worden. Daar zal Tata Steel bij de actualisatie van de natuurvergunning aandacht aan moeten besteden dan wel een planning voor moeten aangeven.</p> <p>Bij de kooksfabrieken behoort een DeNOx-installatie wel tot de mogelijkheden. Wij hebben hiervoor onlangs een onderzoeksverplichting opgelegd aan Tata Steel in het besluit omgevingsvergunning milieu van 16 november 2021 (zaaknummer ODNZKG: 60649, documentnummer: 5840716). Het onderzoek moet per 1 januari 2023 gereed zijn. Als dit onderzoek leidt tot maatregelen die de emissie van NOx vanuit de kooksfabrieken beperkt, dan zal dat uiterlijk in 2026 worden verwerkt in de vergunde jaarvracht van NOx voor Tata Steel.</p>	<p>Nee</p> <p>nee</p> <p>ja</p>
28	<p><i>MOB stelt dat de opgelegde voorschriften nog geen verplichting tot emissiereductie bij mobiele bronnen van TS vormen. Het gaat om het aanleveren van plannen met een horizon van vijf jaar. Dwingende termijnen voor het realiseren van een emissiereductiedoel ontbreken. MOB kan zich daarmee niet</i></p>	<p>In 2017 is door Tata Steel een memo aangeleverd 'NOx reductie mobiele bronnen bij Tata Steel', die voortvloeit uit voorschrift 4 van de natuurvergunning voor Tata Steel uit 2016, waarin gesteld wordt dat de emissie van NOx vanuit mobiele bronnen bij TS in 2017 met 5%</p>	nee

	<p>verenigingen, aangezien dergelijke plannen reeds in 2017 hadden moeten zijn opgesteld. Er had al in 2017 een evaluatie van deze plannen uitgevoerd kunnen worden om te komen tot concreet voorgeschreven emissiereductie-doelstellingen.</p> <p>MOB verzoekt om in het definitieve besluit te kwantificeren in hoeverre autonome verschoning in de periode 2016-2027 verwacht kon en kan worden, en in hoeverre de inspanningen van Tata Steel daarop een aanvullende inspanning vormen. Op grond van de reeds vigerende en de voorgestelde voorschriften uit de natuurvergunning is immers een aanvullende inspanning vereist.</p> <p>In het algemeen verzoekt MOB de totale emissiereductie bij mobiele bronnen te kwantificeren. In het besluit worden een aantal vrachten voor specifieke categorieën mobiele bronnen. Onduidelijk is hoe deze vrachten zich opgeteld verhouden tot de algemene doelstelling uit voorschrift 4 van de Nbw-vergunning uit 2016, en met welke deposities deze vrachten corresponderen.</p>	<p>gereduceerd moet zijn. Volgens de memo is de reductie van 5% in 2017 ruimschoots gehaald. Wat wij nu doen met dit besluit is het verwerken van die afname uit 2017 en van andere al gerealiseerde reducties van NOx-emissies bij mobiele bronnen in de vergunde jaarvracht voor mobiele bronnen. Daarnaast leggen wij TS onderzoeksverplichtingen op voor verdergaande reducties van NOx-emissies bij de verschillende mobiele bronnen. Voor enkele bronnen hebben we deze al bereikte en nog te realiseren reducties gekwantificeerd; voor andere bronnen was dat op dit moment nog niet mogelijk, maar omdat we TS de verplichting hebben opgelegd voor registratie van de emissies vanuit mobiele bronnen, verwachten we dit wel te kunnen kwantificeren bij de actualisatie van de natuurvergunning in uiterlijk 2026.</p>	
29	<p>MOB stelt dat het besluit van 8 april 2021 met kenmerk OD.327454 voor de exploitatie van een Hisarna-proefinstallatie steunt op intern salderen, waarbij stikstofemissie van locomotieven als batig saldo wordt ingezet. Het is onduidelijk hoe deze salderingsmaatregel zich verhoudt tot de emissiereductiedoelstelling ten behoeve van natuurherstel. Tevens is onduidelijk hoe bovengenoemde vergunning verleend kon worden, nu in het ontwerpbesluit wordt aangegeven dat er geen goed zicht is op de emissie van mobiele bronnen. Ook is niet duidelijk of het eerder genoemde saldo wel is ingetrokken. Op basis van de beschikbaar gestelde informatie kan niet worden uitgesloten dat Tata Steel hetzelfde saldo voor meerdere doeleinden inzet.</p> <p>MOB verzoekt in het definitieve besluit een overzicht op te nemen van alle vormen van saldering die sinds 2016 hebben plaatsgevonden, en deze in de actualisatie van de natuurvergunning mee te nemen.</p>	<p>Het positief weigeringsbesluit voor Hisarna is thans niet aan de orde. In de praktijk is er voor de interne saldering voor Hisarna een locomotief uit Duitsland gebruikt welke zich door zijn kleur grijs/groen duidelijk onderscheid van de reguliere gele locomotieven die normaliter op het Tata terrein rijden. Het is duidelijk dat die vervangen locomotief niet kan worden ingezet voor saldering met een ander project, zeker nu de lagere emissie bij de locomotieven met dit besluit in mindering wordt gebracht op de vergunde jaarvracht NOx vanuit mobiele bronnen.</p> <p>Naast het hiervoor genoemde besluit m.b.t. het Hisarna-project is door het bevoegd gezag geen Wnb vergunning afgegeven op basis van intern of extern salderen, voor de inrichting van TS in Velsen Noord.</p>	<p>nee</p> <p>nee</p>
30	<p>MOB stelt dat reeds in de Nbw-vergunning uit 2016 twee algemene rapportageverplichtingen zijn opgenomen in voorschrift 2 en 3, die verstrekken zijn dan de verplichtingen die nu worden voorgesteld. Op grond van voorschrift 2 dient een depositieberekening te worden uitgevoerd na iedere fysieke aanpassing van het</p>	<p>Het moet dan om een aanpassing van de fysieke bronnen zoals bedoeld in tabel 2 gaan. Sinds het van kracht worden van de natuurvergunning voor TS in 2016 is de enige bij ons bekende fysieke aanpassing van de inrichting van TS, die tot een wijziging van de emissie en depositie heeft</p>	<p>nee</p>

	<p><i>project. Het is onduidelijk hoeveel dergelijke aanpassingen sinds het van kracht worden van deze vergunningen hebben plaatsgevonden.</i></p> <p><i>Volgens MOB is Tata Steel reeds lange tijd op grond van verschillende andere vormen van wet- en regelgeving verplicht tot het monitoren rapporteren van stikstofemissies. Het gaat bijvoorbeeld om verplichtingen in het kader van het PRTR en het milieubeheersysteem. Uit het ontwerpbesluit zou het beeld oprijzen dat er geen precies en volledig zicht is op de feitelijke emissie van stikstof van Tata Steel, noch op de effecten van fysieke aanpassingen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden. MOB verzoekt in het definitieve besluit een precies beeld te schetsen van de feitelijke stikstofdepositie en de maximaal toegestane stikstofdepositie op grond van de huidige milieuvergunning, in de vorm van AERIUS-berekeningen en een nieuwe passende beoordeling voor het volledige project.</i></p>	<p>geleid, het hiervoor gemelde Hisarna project, waarvoor een vergunningaanvraag inclusief AERIUS-berekening is aangeleverd.</p> <p>De emissies vanuit de stationaire bronnen bij TS zijn bij ons bekend, zie bijlage 1 bij het ontwerpbesluit. Het berekenen van de stikstofdepositie vanuit alle stationaire bronnen is complex, vanwege de zeer vele schoorstenen plus andere karakteristieken van de verschillende installaties. Daarnaast worden er tot nu toe geen registraties bijgehouden voor de talloze mobiele bronnen binnen de inrichting van TS, waardoor de berekening van de stikstofdepositie vanuit de gehele inrichting op dit moment niet mogelijk is. Wij vragen TS wel om deze AERIUS-berekening voor de gehele inrichting uit te voeren in het kader van de aanvraag voor de actualisatie van de natuurvergunning in uiterlijk 2026.</p>	<p>nee</p>
<p>31</p>	<p><i>MOB verzoekt nogmaals om de natuurvergunning TS volledig in te trekken. Dit zou noodzakelijk zijn om een gunstige staat van instandhouding voor habitattypen in verschillende Natura 2000-gebieden te bereiken.</i></p>	<p>In het besluit is onderbouwd waarom de natuurvergunning van Tata Steel niet volledig wordt ingetrokken. In de reactie op zienswijze 24 gaan wij daar ook op in. Korthedshalve verwijzen wij naar die reactie.</p>	

7. Behandeling ingediende zienswijzen PWN

	Zienswijze:	Reactie op zienswijze:	Wijziging:
32	<i>PWN kan zich in principe vinden in een ontwerpbesluit van de natuurvergunning Tata Steel 2016 gericht op reductie van NOx en NH3 emissies, alsmede het laten inventariseren en zo mogelijk uitvoeren van additionele mitigerende maatregelen.</i>	Wij nemen kennis van deze zienswijze. Zie ook onze reactie op zienswijze 3.	nee
33	<i>PWN is van mening dat de prioriteit ligt bij het nemen van brongerichte maatregelen om de stikstofdepositie op natuurgebieden te verkleinen. Met betrekking tot onderhavig ontwerpbesluit is het een open vraag of de voorgenomen aanscherpingen zullen leiden tot significante reductie van actuele stikstof-deposities. De grote stationaire bronnen van TS blijven volgens PWN vooralsnog nagenoeg ongemoeid.</i> <i>Tenslotte vraagt PWN zich af hoe deze 'aanscherping' zich verhoudt tot de vorderingen aan de provinciale stikstofafel 'industrie'.</i>	Zie onze reactie op zienswijze 1 en 4. Wij gaan er vanuit dat PWN met dit deel van de zienswijzen doelt op het feit dat Tata Steel aan de provinciale Regietafel de roadmap naar groen staal en de vorderingen daarin heeft toegelicht. Onderliggend besluit past daar in. Zoals toegelicht in de reactie op zienswijze 1 en 4 kost de ontwikkeling naar de productie van groen staal tijd. Sommige ontwikkelingen staan wel vast, zoals bijvoorbeeld de pelletfabriek, maar de omvang van de emissiereductie staat nog niet vast. Die ontwikkelingen zullen worden meegenomen in het actualisatiebesluit in 2026. Met de huidige wijziging van de natuurvergunning wordt het stikstofplafond naar beneden bijgesteld voor zover dat op dit moment al mogelijk is. Dat past in het doel om stikstofdepositie op termijn naar beneden te brengen.	nee
34	<i>PWN ziet in voorschriften 22 en 23 van het ontwerpbesluit het risico dat er maatregelen genomen gaan worden die niet in de eerste plaats vanuit de trends, kansen en knelpunten in het natuurgebied voortkomen.</i>	Zie onze reactie op zienswijze 3.	ja
35	<i>Als beheerder van Natura 2000-gebied grenzend aan installaties van Tata Steel wil PWN niet in de positie komen waarin ze vanuit genoemde voorschriften maatregelen opgelegd krijgen in hun gebieden. Zij wil als beheerder te allen tijde de beslissingsbevoegdheid behouden over het nemen van additionele maatregelen. Er mag volgens PWN geen sprake zijn van een inspannings- laat staan een resultaatverplichting voor terreinbeherende organisaties.</i>	Zie reactie op zienswijze 3	ja
36	<i>De belangrijkste maatregelen ter mitigatie van de huidige totale stikstofdepositie, waar die van Tata Steel reeds onderdeel van is, zijn al genomen of staan in de planning. De kracht en het nut van dergelijke mitigerende maatregelen is eindig; er komt een moment waarop het nemen van extra maatregelen niet nuttig meer is en zelfs schadelijk kan zijn. Er dient aldus rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat de inventarisatie, genoemd in</i>	Zie reactie op zienswijze 3	ja

	<i>voorschrift 22, oplevert dat er nauwelijks of geen extra mitigerende maatregelen te nemen zijn.</i>		
37	<i>Voorschrift 23 bevat een onvoorwaardelijke verplichting tot het opstellen van een uitvoeringsplan, terwijl het (nog) niet vaststaat dat additionele herstelmaatregelen mogelijk en nuttig zijn. PWN is van mening dat deze automatische koppeling uit het voorschrift gehaald moet worden.</i>	Zie reactie op zienswijze 3	ja
38	<i>Volgens PWN bestaat de mogelijkheid dat stikstofmitigatie ook kan worden gezocht in terreinen in beheer bij Tata Steel (ook buiten Natura 2000-begrenzing komen stikstof-gevoelige soorten en habitattypen voor) en andere grondeigenaren zoals gemeenten of particulieren.</i>	Zie reactie op zienswijze 3	ja